

Protokoll fra møte i Studieutvalget ved Det juridiske fakultet

21.06.2021 kl. 9.15-10.05

Møtet ble avholdt i Zoom

Til stede:

Magne Strandberg (leder) (a)
Synne Sæther Mæhle (nestleder) (a)
Jan-Ove Færstad (a)
Tarjei Ellingsen Røsvoll (b)
Kjersti Bakke Sørensen (c)
Jan Martin Wåge (d)
Katrine Bjørndalen (d)

Sekretær: Christine Stoltz Olsvik

Kontakt: studieutvalget.jurfa@uib.no

ePhorte 2021/31

Saksliste

Sak 40/21	Godkjenning av innkalling og dagsorden
	Innkalling: Godkjent. Dagsorden: Ingen merknader.
Sak 41/21	Orienteringssaker
1	Protokoll fra SU 01.06.2021. Godkjent på sirkulasjon 03.06.2021.
Sak 42/21	Saker til drøftelse/høring/uttalelse
<u>1</u>	Innspill til revisjon av langtidsplan for forskning og høyere utdanning (2023-2033)
SU uttaler	<p>SU inviteres til å diskutere:</p> <ol style="list-style-type: none">1) Om utdanningssiden kommer godt nok frem i teksten2) Hvis nei: hvordan utdanningssiden kan komme klarere frem i teksten <p>Studieutvalget vil understreke at forslaget til høringsinnspill i begrenset grad har vært forankret i studieadministrasjonen eller hos studiedekanen i forkant av SU-møtet, men studieutvalget kan likevel slutte seg til det meste av forslaget til høringsinnspill.</p> <p>Studieutvalget mener likevel at relevansen av en god jussutdanning må komme klarere frem i høringsinnspillet, og det er viktig å understreke at det ikke bare er forskningen som er viktig for undervisningen – undervisningen er også viktig for forskningen. Det er viktig å anerkjenne at løsningen på alle de store samfunnsutfordringene som langtidsplanen tar opp, forutsetter at det blir utviklet gode rettslige løsninger og at slike løsninger bare kan utvikles av bredt orienterte jurister med god kunnskap om f.eks. alminnelig forvaltningsrett og alminnelig folkerett og annen internasjonal rett. For å sikre god forskerutdannelse i fremtiden, er det viktig at det settes av mer ressurser til juridisk grunnutdannelse og at det ved universitetene legges til rette for å</p>

utvikle sterke fagmiljøer med mange eksperter innenfor de sentrale rettsområdene som må bidra for å løse de store samfunnsutfordringene som langtidsplanen tar opp. Av den grunn er det viktig at det i årene fremover satses på noen få, sterke og brede juridiske fagmiljøer fremfor å spre innsatsen til flere læresteder. En slik satsing på noen sterke miljøer fremfor mange mindre sterke, er viktig både for å få nok bredde i forskningen og for å få tung nok undervisning i alle de emnene som langtidsplanen tar opp.

Vedtaksaker

Sak 43/21

Vedtak

Endring av emnebeskrivelsen i JUS276-2-C Human Rights and Welfare Policies

Emnebeskrivelsen I JUS276-2-C Human Rights and Welfare Policies endres i overensstemmelse med forslag fra emneansvarlig slik at vurderingsformen forblir «Paper of max 2000 words. Individually chosen topic, approved by the course supervisor.» samt «Four hours digital school exam.»

Eventuelt

Magne Strandberg
Leder

Christine Stoltz Olsvik
Sekretær

Sak 42/21-1

UNIVERSITETET I BERGEN

DET JURIDISKE FAKULTET

Notat til SU

Innspill til revisjon av langtidsplan for forskning og høyere utdanning (2023-2033)

Bestilling

Regjeringens langtidsplan for forskning og høyere utdanning er et av de viktigste strategiske virkemidlene i kunnskapspolitikken. Langtidsplanen har et tiårig perspektiv, med en konkretisering av mål og innsatsområder for den kommende fireårsperioden. Planen revideres hvert fjerde år, og neste plan skal legges frem i oktober 2022.

I brev fra universitetsledelsen datert 07.05.2021 blir fakultetene invitert til å komme med innspill til revidert langtidsplan som kunnskapsgrunnlag for UiB sin høringsuttalelse. Med utgangspunkt i de langsiktige prioriteringene i nåværende langtidsplan som er *hav; klima, miljø og miljøvennlig energi; fornyelse i offentlig sektor og bedre offentlige tjenester; muliggjørende og industrielle teknologier; samfunnsikkerhet og samhørighet i en globalisert verden*, bes fakultetene om å kommentere på følgende forhold:

- Hva er det mest fremtredende utviklingstrekk i fakultetenes forskning/fagfeltene
- Hva er utfordringsbildet i de tematiske områdene i gjeldende langtidsplan?
- Hva savnes i langtidsplanen? Er det områder, og behov, som ikke 'dekkes' av planens langsiktige prioriteringer og i så fall i hvilke?

Den interne innspillsrunden har to frister. Et foreløpig innspill med svar på spørsmålene over ble levert 27. mai. Videre skal fakultetene levere et bredere innspill med utgangspunkt i det første innspillet den 30. juni. Dette notatet legger fram forslag til innspill til andre og endelig tidsfrist.

Prosess ved fakultetet

Innspillet fra fakultetet bygger på fakultetets strategi og relevante handlingsplaner, egevalueringsrapporten til JUREVAL og materialet samlet inn i den forbindelse og informasjon om forskergruppene, forskningsprosjekter og sentre. Hovedpoenget i innspillet, om bedre rammevilkår for rettsvitenskapelig forskning, går igjen i alle fakultetets innspill som det for tiden er mange av, blant annet innspill til *strategi for forskerrekruttering og karriereutvikling; rapporten for rammebetingelser for forskning ved UiB (UiB FRAM) og Stortingsmelding om langsiktig verdiskaping fra norske energiresurser*.

Innspillet er utarbeidet av BOA-teamet i samarbeid med Ingrid Tøsdal og Nina Østensen i studieavdelingen. Innspillet er forankret hos fakultetsledelsen og deres i kommentarer er innarbeidet i forslaget. Saken skal behandles i SU og FU. Når kommentarer fra utvalgene er innarbeidet anses innspillet som klart for levering til fristen 30. juni.

Forslag til innspill fra Det juridiske fakultet til revisjon av langtidsplan for forskning og høyere utdanning (2023-2033)

Innledning

Det juridiske fakultet sitt hovedinnspill til den nye langtidsplanen er at det stadig økende behovet for **juridisk ekspertkompetanse** i grunnforskning, temabasert forskning og anvendt forskning, må anerkjennes ved at **forskning på rettsregler og -systemer** får en egen plattform i framtidige satsinger og programmer innen forskning og høyere utdanning.

Forskning på regulatoriske rammer og tilnærminger er grunnsteinen for kunnskapsutvikling innen samtlige langsiktige prioriteringer i nåværende langtidsplan. Felles for de store samfunnsutfordringene er at et kunnskapsbasert løsningsbilde avhenger av juridisk forskning på de rettslige strukturene og reguleringene, som de siste 20 årene har blitt mer komplekse og kjennetegnes av grunnleggende endringer som har skjedd og skjer i høyt tempo.¹ Likevel er det per i dag svært begrenset med forskning om rettsregler og rettslig styring for eksempel rettet mot hav, demokrati og demokratiutvikling, klima og energiomstilling, verdiskaping fra norske energiresurser, globalisering og migrasjon, muliggjørende teknologier og dens begrensninger,

Videre har juridisk ekspertkunnskap og forskning på rettsregler en sentral plass i utviklingen av rammer for forskning og høyere utdanning som grunnlag for en hensiktsmessig forskningspolitikk. Forsknings- og høyere utdanningsministeren stilte spørsmål om lovverket og infrastrukturen for åpen forskning legger til rette for akademisk frihet og tillit på oppstartsmøtet for innspillsrunden til ny langtidsplan. Dette setter juridisk kompetanse i sentrum for videreutvikling av rammene for langsiktige prioriteringer i forskning og høyere utdanning, men igjen uten at kunnskapsområdet blir omtalt eksplisitt.

¹ Ett av hovedfunnene i makt- og demokratiutredningen fra 2003 var samfunnets rettsliggjøring og at den rettslige reguleringen ble mer kompleks.

Rettsvitenskap er organisert under samfunnsvitenskap i UHR-sektoren. Men det er viktige problemstillinger i de nåværende prioriteringer i langtidsplanen som samfunnsvitenskapen ikke kan være leverandør til. Vi ønsker at rettsvitenskapens avgjørende rolle for fremtidig kunnskapsutvikling gjøres eksplisitt i policydokumenter, programutvikling og i den interne samtalen på UH-institusjonene.

Et helt vitenskapsområde har for lenge gått under radaren, noe som har hatt konsekvenser for utviklingen av bredde i grunnforskningen, kvalitetsutvikling i utdanningen og kunnskapsbidrag til sentrale samfunnsrelevante områder.

Fremtredende utviklingstrekk i fakultetets forskning

Deler av forskningen på fakultetet de siste fem årene har utviklet seg i samme retning som nasjonale prioriteringer og UiBs sentrale satsinger. Økt forskningsinnsats inn mot tematikker som ressursforvaltning og regulatoriske perspektiver i energiomstilling; havforvaltning og marin planlegging; teknologi og immateriell rett; menneskerettigheter og migrasjon og rettsstat og demokrati under press har økt rettsvitenskapens tverrfaglige orientering og påvirket utdanningsbilde i retning samfunnsutfordringer med blant annet oppretting av en rekke spesialemner. Forskningen har også bidratt til utvikling jusutdanningens grunndisipliner.

- Fagmiljøet i forvaltningsrett og naturressurs-, miljø- og utviklingsrett er i front både innen tradisjonelle forvaltningsrettslige problemstillinger og inn mot det tverrfaglige og tverrsektorielle arbeidet innen klima og miljøvennlig energi. Fagmiljøet bidrar sterkt inn i UiBs satsingsområder *hav* og *klima og energiomstilling*. Miljøet har utviklet en solid profil innen bærekraftig energiomstilling og miljørett, med særlig søkelys på arealplanlegging, energimarkeder og statsstøtte, resirkulering og sirkularitet. Miljøet satser på ERC, Horizon Europe og har bidratt sterkt inn i fakultetets SFF-satsing.
- Forskning om juss og teknologiutvikling er under utvikling og forskermiljøet for informasjons- og innovasjonsrett er pådriver for å bygge en plattform for forskning på risikoen med nye teknologier, AI, personvern, immaterielle hensyn og legal technology.
- Med base i et sterkt fagmiljø i velferdsrett og alminnelig forvaltningsrett, har sentrale vitenskapelig ansatte gjort seg internasjonalt bemerket innenfor helserett. Fagmiljøet innenfor helserett har også en klar tverrfaglig orientering i forskningssamarbeid med ledende forskere i samfunnsvitenskap og medisin. Forskningen bidrar inn i feltet globale samfunnsområder, særlig innenfor sårbare grupper, migrasjon og helsehjelp.
- Fakultetet initierer disse dager en ny forskergruppe innen folkerett både for å ramme inn økende forskningsaktivitet innen migrasjon, menneskerettigheter og hav/sikkerhet og for å møte UiBs satsing globale samfunnsutfordringer.
- Rettsstatsmiljøet har markert seg internasjonalt i komparativ statsretts- og domstolsforskning. Fagmiljøet er deltakende i de ledende forskningsmiljøene i Europa, og har flere høyt ansette vitenskapelige publikasjoner. En av professorene har jobbet operativt gjennom Veneziakommisjonen der lov- og grunnlovreformer analyseres, blant annet på grunnlag av komparativ rett. Forskerne formidler bredt og var blant annet sentrale i debatten under pandemien. Forskerne bidrar sterkt til å synliggjøre det juridiske perspektivet de globale samfunnsutfordringene både i forskningen, i samfunnsdebatten og gjennom utvalgsarbeid.
- Privatrett er et fagområde som er under stort press nasjonalt (og internasjonalt) særlig på grunn av utfordringer med rekruttering i konkurranse med privat sektor. Fagpersoner fra fakultetet innenfor et vidt og sentralt forskningsområde innenfor privatretten – formuerett – utmerker seg med solid og god produksjon av monografier som blant annet er avgjørende for høy kvalitet i utdanningen. Deler av miljøet er ledende innenfor formuerett og bærekraft, og sentrale i styringsgrupper i UiBs satsingsområder.

Vi vil understreke at forskningsområdene som relaterer til nasjonale prioriteringer og lokale satsinger ikke har utviklet seg på grunn av kunnskapspolitikken, men ut fra initiativ og interesse i grunnmiljøene. I indikatorrapporten 2021 (NIFU) vises det til at andelen grunnforskning er synkende i Norge. Ved UiB gjelder dette særlig innen humaniora og medisin, men også i samfunnsvitenskapen som rettsvitenskap per i deg er organisert under, er det nedgang i grunnforskningsaktiviteter siden 2009. I likhet med UHR samfunnsvitenskap mener vi det er avgjørende å satse på grunnforskning i ny langtidsplan. For juss vil anerkjennelsen av rettsvitenskap som eget vitenskapsområde være avgjørende for grunnforskningen og opprettholdelsen av den nødvendige bredden i disiplinene.

Fakultetet satser på bredden i fagmiljøene, både for å opprettholde behovet for forskning mot disiplinene som er grunnsteinen i juss-utdanningen, og for å legge til rette for forskningsområder og tematikker som kan spille inn til videreutvikling av kunnskapspolitikken.

- Forskermiljøet innen strafferett og påtalerett har posisjonert seg som internasjonalt ledende med publikasjoner i høykvalitets tidsskrifter, stor søknadsaktivitet, jevn rekruttering og god prosjektinnvilgelse. Ett av de ledende tidsskriftene innen fagområdet (BJCLCJ) drives fra miljøet.
- Forskermiljøet i rettsteori har en sentral tverrdisiplinær rolle på fakultetet, særlig i oppfølging og opplæring av ph.d.-kandidatene. Miljøet arbeider på tvers av rettsområder med utvikling av overordnede rettsteoretiske og -metodiske perspektiver som har bidratt nasjonalt til å løfte juridisk forskning fra et praksisorientert til et vitenskapsteoretisk nivå. Fakultetets SFF-satsing springer ut av rettsteori og strafferettsmiljøet.
- Fagmiljøet i EU/EØS-rett, markedsrett og konkurranserett har blant annet med etableringen av BECCLE etablert et langsiktig tverrfaglig samarbeid med økonomi som har ført til fremragende forskningsresultater og flere priser.
- Komparativ rettsforskning, både innen rettskultur og -historie og innen person- og barnerett, har bidratt til internasjonalisering og lagt til rette for mer tverrdisiplinær aktivitet på fakultetet. Miljøet innen rettskultur og -historie har særlig etablert seg som solid innen middelalderforskning.
- Prosessrettsmiljøet har etablert seg som ledende innenfor det tverrfaglige forskningsområdet alternativ konfliktløsning.

Et fellestrekk på tvers av forskningen beskrevet i listen over er at den i økende grad inkluderer perspektiver på tvers av de etablerte rettsområdene, noe som bidrar til utforskning av metodikk, etikk og teori i rettsvitenskapen. Antall avhandlinger med interdisiplinær innretning øker blant annet på grunn av den sentrale posisjonen rettsteori og andre tverrgående rettsområder som komparativ rettskultur, velferdsrett og rettsstat har på fakultetet. Det er også relevant å nevne at mange av miljøene, blant annet strafferett, rettsteori, rettsstat og velferdsrett, har vært tidlig ute med å etablere internasjonale samarbeid, som har banet vei for forskning på disse feltene, ikke bare ved UiB, men nasjonalt i de rettsvitenskapelige miljøene.

Utfordringsbildet i de tematiske områdene i gjeldende langtidsplan

- **Evaluere konsekvenser av kunnskapspolitikken:** De langsiktige konsekvensene av vridning i finansiering fra grunnbevilgning til konkurransebevilgning vises blant annet i økt midlertidighet, endring i akademisk kultur og dreining mot tematisk og anvendt forskning. Et sentralt utfordringsbilde for utvikling av kunnskapspolitikken i Norge er å ta innover seg hvilke konsekvenser dreiningen mot prosjektstyring av forskning vil ha for kvaliteten i forskningen det neste ti-året. Fortsetter trenden med at det ukritisk settes likhetstegn mellom for eksempel høy

publiseringsaktivitet og høy kvalitet, vil grunnverdier som akademisk frihet, åpenhet og redelighet forvitre til fordel for en konkurranse- og policylogikk.

- **Tverrfaglighetens grenser:** Vi mener at satsing på tverrfaglighet som et (sikkert) instrument for å løse samfunnsutfordringer må utfordres. Tverrfaglighet er i noen tilfeller avgjørende for å gjennomføre forskningsoppdraget, men politisk førende dokumenter bør i større grad anerkjenne fagligheten innen forskningsdisiplinene som grunnlag for vellykket tverrfaglig aktivitet. Det bør også være større bevissthet om langsiktigheten og usikkerheten i all forskning. Tettere kobling mellom de politiske målene og vilkårene i forskerhverdagen vil kunne skape verdifulle synergier. Forskerne på juss bidrar sterkt inn i både tverrfaglige og tverrsektorielle satsinger innen blant annet energi, hav, migrasjon, teknologi og demokrati. Men manglende (nasjonal) anerkjennelse av rettsvitenskap som eget forskningsområde har gjort at rettsvitere i stor grad går inn som støttefag i bredere forskningsprosjekt. Dette er ressurskrevende og går utover utvikling av grunnforskning på rettsregler, rettslig styring, rettslige indikatorer og internasjonal regulering.

Hva savnes i nåværende langtidsplanen

- **Endre tematiske områder og gjøre plass til rettsvitenskapen:** I likhet med UHR samfunnsvitenskap og UHR humaniora mener vi at prioriteringene i revidert handlingsplan bør være mer presist formulert, og samtidig treffe bredere mot fagmiljøene. Det bør tas hensyn til at demokratiet er under press, at klima- og miljøkrisen er større enn noensinne, at polariseringen i samfunnet øker og at tilliten til akademisk kunnskap svekkes. Nåværende tematiske område «samfunnssikkerhet og samhörighet i en globalisert verden» bør endres til «**demokrati, rettsstat og inkluderende samfunn**». Tittel på tema er i tråd med Horisont Europa Cluster 2, der blant annet juridisk kompetanse og «rule of law» vektlegges. Med rettstat inkludert i tittelen åpner man for rettsvitenskapelige perspektiver blant annet på demokrati og domstoler, kunnskapsbasert rettsutvikling og reformforskning som er avgjørende for kunnskap om grunnleggende elementer for en bærekraftig utvikling av samfunnet. Det samme gjelder nåværende prioritering «hav». En bedre tittel vil være «**hav, bærekraftig regulering, kyst og kystsamfunn**» for å koble forskning på hav til bærekraftig næringsutvikling, samt synliggjøre viktigheten av forskning på regulatoriske rammer.
- **En sterkere kobling mellom forskning og utdanning** både med tanke på hvordan man former fremtidens arbeidstakere i samfunnet, men ikke minst når det gjelder hvordan man former nye generasjoner med forskere. Her bør en fortsette og gjerne øke satsingen på forskerlinjen og hensiktsmessige karriereutviklingsprogram, gjerne prioritert innenfor de aktuelle temaområdene.
- *Søkelys på forskningens relevans for utdanning og hva som ligger i dette i ulike fagmiljøer/tradisjoner. Juss er profesjonsnær både i relasjon til utdanningen og samfunnet og innen rettsvitenskapen er det antakelig en nærmere og mer åpenbar sammenheng mellom forskningens relevans for utdanningen enn det er i mange andre fag.*
- **Synliggjøring av rettsvitenskapelig forskning** som et eget område for å legge til rette for tverrfaglig aktivitet med juridiske problemstillinger i sentrum. Dette vil være hensiktsmessig om vi skal nå målet om et bærekraftig samfunn (innovativ tenkning om regler og rammer), effektive offentlige tjenester (lovens muligheter og begrensinger), hav og industrielle teknologier (internasjonale regler om planering, resirkulering, nedskalering av eldre installasjoner (olje gass) og installering av nye (hvvind) og kobling juss og økonomi), muliggjørende teknologier (immateriell rett og personvern) og demokratisk utvikling (menneskerettigheter, komparativ rettsforskning, domstolsforskning) osv.

Forslag til vedtak: *FU og SU godtar innspillet fra fakultetet til ny langtidsplan med de justeringer som fremkom i møtene.*

SU inviteres til å diskutere:

- 1) Om utdanningssiden kommer godt nok frem i teksten
- 2) Hvis nei: hvordan utdanningssiden kan komme klarere frem i teksten

Sak 43/21**Endring av emnebeskrivelsen i JUS276-2-C Human Rights and Welfare Policies**

I sitt møte den 01.06.2021 behandlet studieutvalget en sak om endring av emnebeskrivelsen i JUS276-2-C (sak 35/21):

Emnebeskrivelsen i JUS276-2-C Human Rights and Welfare Policies endres i overensstemmelse med forslag fra emneansvarlig slik at vurderingsformen i høstsemesteret 2021 består av en skoleeksamen.

Emneansvarlig har fremsatt ønske om at kurset likevel gjennomføres med både «Paper of max 2000 words. Individually chosen topic, approved by the course supervisor.» samt «Four hours digital school exam.»

Emnebeskrivelsen forblir slik:

Vurderingsformer

Exam only in semesters with teaching.

The exam consists of two parts, each contributing 50 % to the final mark:

- Paper of max 2000 words. Individually chosen topic, approved by the course supervisor.

The paper must be passed in order to sit the school exam. Students who have failed the paper will be given an opportunity to hand in a new paper prior to the school exam.

- Four hours digital school exam.

Resit of school exam only when home exam is passed.

Information about digital examination can be found here:

<http://www.uib.no/en/education/87471/digital-examination#>

Exam language:

Question paper: English

Answer paper: English

Forslag til vedtak:

Emnebeskrivelsen i JUS276-2-C Human Rights and Welfare Policies endres i overensstemmelse med forslag fra emneansvarlig slik at vurderingsformen forblir «Paper of max 2000 words. Individually chosen topic, approved by the course supervisor.» samt «Four hours digital school exam.»